

ΠΟΛ.1189/29.7.2013

Κοινοποίηση διατάξεων του άρθρου 74, παράγραφος 14 του ν. 4172/2013 (ΦΕΚ 167/Α/27.7.13), για την υπαγωγή της εστίασης στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ

Αθήνα, 29 Ιουλίου 2013

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
14η Δ/ΝΣΗ ΦΠΑ
ΤΜΗΜΑΤΑ Α΄ & Β΄

Ταχ. Δ/ση : Σίνα 2-4
Ταχ. Κώδικας: 106 72 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Τατ. Σφελινιώτη
Σ. Κουρβετάρη
Τηλέφωνο : 210- 3645378
Fax : 210- 3645413
e-mail : dfpa.a1@1992.syzefxis.gov.gr

ΠΟΛ 1189/2013

ΘΕΜΑ: Κοινοποίηση διατάξεων του άρθρου 74, παράγραφος 14 του ν. 4172/2013 (ΦΕΚ 167/Α/27.7.13), για την υπαγωγή της εστίασης στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ.

Κοινοποιούμε τις διατάξεις της [παραγράφου 14 του άρθρου 74](#) του ν. [4172/2013](#) «Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν.[4046/2012](#), του ν.[4093/2012](#) και του ν.[4127/2013](#) και άλλες διατάξεις» και παρέχουμε διευκρινίσεις για την ορθή εφαρμογή τους.

1. Με την [παράγραφο 14 του άρθρου 74](#) του ν. [4172/2013](#) αναστέλλεται, από 1-8-2013 μέχρι και 31-12-2013, η ισχύς των διατάξεων της περίπτωσης ε΄ της [παραγράφου 1 του άρθρου 34](#) του ν.[3986/2011](#), καθώς και της παραγράφου 2 του Κεφαλαίου Γ΄ «Εξαιρέσεις από το Παράρτημα» του [Παραρτήματος III](#) του Κώδικα ΦΠΑ (ν.[2859/2000](#)) που προστέθηκε με την περίπτωση στ΄ της [παραγράφου 1 του άρθρου 34](#) του ν. [3986/2011](#), με τις οποίες οι υπηρεσίες εστίασης, καθώς και οι παραδόσεις έτοιμου προς άμεση κατανάλωση φαγητού σε «πακέτο» υπάγονται στον κανονικό συντελεστή ΦΠΑ από 1.9.2011 ([άρθρο 34, παρ. 2](#) του ν.[3986/2011](#)).

Πρόκειται για μέτρο προσωρινό, το οποίο θα εφαρμοστεί πιλοτικά κατά τη διάρκεια του ανωτέρω αναφερόμενου χρονικού διαστήματος, με σκοπό να αξιολογηθούν οι επιπτώσεις του στην τόνωση της αγοράς και την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, προκειμένου να αποφασισθεί η περαιτέρω εφαρμογή του, εφόσον δεν παρατηρηθεί σημαντική μείωση των εσόδων.

2. Αναλυτικότερα, με την αναστολή της εφαρμογής της περίπτωσης ε΄ επανέρχεται σε ισχύ η περίπτωση 6 του Κεφαλαίου Β΄ «Υπηρεσίες» του [Παραρτήματος III](#) του Κώδικα ΦΠΑ, όπως ίσχυε πριν την 1.9.2011, σύμφωνα με την οποία, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του [άρθρου 21](#) του Κώδικα ΦΠΑ., η εκμετάλλευση καφενείων, καφετεριών, ζαχαροπλασθειών, εστιατορίων, ψητοπωλείων, οινομαγειρειών και λοιπών συναφών προς αυτές επιχειρήσεων υπάγεται στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ, εκτός από την εκμετάλλευση των κέντρων διασκέδασης και τη διάθεση ποτών που περιέχουν οινόπνευμα σε οποιαδήποτε αναλογία, που υπάγονται στον κανονικό συντελεστή ΦΠΑ.

Συνεπώς, για τους τελευταίους πέντε μήνες του 2013 η παροχή υπηρεσιών εστίασης από τις ανωτέρω επιχειρήσεις, εκτός των κέντρων διασκέδασης, δηλαδή η διάθεση έτοιμων προς άμεση επιτόπια

κατανάλωση φαγητών και μη αλκοολούχων ποτών γενικά, υπάγεται στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ.

3. Όπως διευκρινίστηκε με την εγκύκλιο [ΠΟΛ.1170/5.8.2011](#), υπηρεσίες εστίασης είναι η παράδοση, κατόπιν παρασκευής ή χωρίς ιδιαίτερη επεξεργασία, τροφίμων και ποτών, η οποία συνοδεύεται από υποστηρικτικές υπηρεσίες, όπως η διάθεση επιτραπέζιων σκευών και λοιπού εξοπλισμού, η υπηρεσία σερβιρίσματος, ο καθαρισμός του χώρου και των τραπεζιών κ.α., οι οποίες είναι αναγκαίες για την άμεση επιτόπια κατανάλωση των προσφερόμενων ειδών στους χώρους των καφενείων, καφετεριών, ζαχαροπλαστειών, εστιατορίων, ψητοπωλείων, οινομαγειρείων και συναφών επιχειρήσεων, όπως είναι οι πιτσαρίες, τα οβελιστήρια, τα ταχυφαγεία, τα αναψυκτήρια, τα σνακ – μπαρ, τα γαλακτοπωλεία και τα καταστήματα διάθεσης ειδών διατροφής για επιτόπια κατανάλωση, όπως λουκουμάδων, μπουγάτσας και κάθε είδους πιπτών, παγωτών, κλπ.

Πρόκειται στην ουσία για παροχή εδεσμάτων ή γευμάτων ή γενικά φαγητών και ποτών, όπου προέχει η «υπηρεσία» η οποία αποσκοπεί να καταστήσει περισσότερο ευχάριστη την άμεση επιτόπια κατανάλωση σε κατάλληλο περιβάλλον, ενώ η παράδοση τροφής αποτελεί ένα μόνο από τα κριτήρια επιλογής της επιχείρησης από τον πελάτη.

Κατά συνέπεια, τα μη αλκοολούχα ποτά, όπως νερό (αεριούχο ή μη), έτοιμα ροφήματα, χυμοί και αναψυκτικά γενικά, υπάγονται στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ, καθώς αποτελούν μέρος της παρεχόμενης υπηρεσίας.

Παροχή υπηρεσίας εστίασης αποτελεί και η τροφοδοσία (catering), εφόσον αυτή δεν συνίσταται σε απλή παράδοση φαγητού, αλλά σε ένα σύνολο στοιχείων και πράξεων κατά τα ανωτέρω, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι τα προσφερόμενα είδη δεν καταναλώνονται άμεσα εντός των εγκαταστάσεων της οικείας επιχείρησης, αλλά σε χώρο και χρόνο που προσδιορίζονται από τον πελάτη.

4. Με την αναστολή της ισχύος της παραγράφου 2 του Κεφαλαίου Γ' «Εξαιρέσεις από το Παράρτημα» του [Παραρτήματος III](#) του Κώδικα ΦΠΑ, από 1.8.2013 μέχρι και 31.12.2013, υπάγονται στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ και οι παραδόσεις έτοιμου προς άμεση κατανάλωση φαγητού σε «πακέτο» (παραδόσεις αγαθών) από εστιατόρια, ταβέρνες, πιτσαρίες, οινομαγειρεία, ψητοπωλεία, ταχυφαγεία, καφετέριες και συναφείς επιχειρήσεις, όπως καντίνες, κυλικεία, επιχειρήσεις παρασκευής και διανομής γευμάτων (π.χ. κινέζικων, διαίτης ή υγιεινής διατροφής), σουπέρ μάρκετ που παραδίδουν έτοιμα μαγειρεμένα φαγητά, επιχειρήσεις πώλησης σάντουιτς, τυροπιτών, σαλατών και λοιπών παρόμοιων πρόχειρων γευμάτων ή σνακς κ.α., για λόγους ομοιόμορφης αντιμετώπισης των πράξεων αυτών και για την αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων εστίασης που διαθέτουν φαγητό για επιτόπια κατανάλωση και αυτών που το παραδίδουν σε «πακέτο».

5. Επισημαίνεται ότι, σε αντίθεση με τα αναφερόμενα στην παράγραφο 3 ανωτέρω, σε περίπτωση παράδοσης έτοιμου φαγητού ή λοιπών ειδών ως «πακέτο» για κατανάλωση εκτός του καταστήματος, ανεξάρτητα από το εάν το «πακέτο» παραλαμβάνεται από τον ίδιο τον πελάτη (take away) ή αποστέλλεται από την επιχείρηση στον υποδεικνυόμενο από τον πελάτη τόπο (delivery), πρόκειται για πράξη παράδοσης αγαθών και όχι για παροχή υπηρεσίας, καθώς δεν παρέχονται πρόσθετες υπηρεσίες από μέρους της επιχείρησης για την άμεση επιτόπια κατανάλωσή τους. Κατά συνέπεια, εφαρμόζεται ο συντελεστής ΦΠΑ που ισχύει για κάθε είδος. Όσον αφορά λοιπόν την παράδοση μη αλκοολούχων ποτών (χυμοί, ροφήματα, αναψυκτικά γενικά) εφαρμόζεται ο κανονικός συντελεστής ΦΠΑ (23%), όπως προκύπτει από την τροποποίηση από 1.9.2011 των παραγράφων 27, 28 και 29 και την κατάργηση της παραγράφου 30 του Κεφαλαίου Α' «Αγαθά» του [Παραρτήματος III](#) του Κώδικα ΦΠΑ.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τα ανωτέρω, στο μειωμένο συντελεστή εξακολουθούν να υπάγονται τα τυποποιημένα είδη διατροφής.

6. Προς αποφυγή παρερμηνειών, επισημαίνεται ότι η διάθεση αλκοολούχων ποτών συνεχίζει να υπάγεται στον κανονικό συντελεστή ΦΠΑ σε κάθε περίπτωση, δηλαδή ανεξάρτητα από το αν αποτελεί

παράδοση αγαθού ή παροχή υπηρεσίας.

7. Επίσης, στο μειωμένο συντελεστή υπάγονται και οι υπηρεσίες εστίασης που παρέχονται από τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και τα λοιπά καταλύματα στους ειδικούς χώρους εστίασης που διαθέτουν, καθώς και στα δωμάτια ως υπηρεσία εξυπηρέτησης δωματίου (room service).

Υπενθυμίζεται ότι οι καταναλώσεις του μίνι μπαρ που υπάρχει εντός των δωματίων αποτελούν παραδόσεις αγαθών, οι οποίες χρεώνονται με τον οικείο συντελεστή ΦΠΑ κάθε αγαθού. Όσον αφορά στα μη αλκοολούχα ποτά (καφέδες, αναψυκτικά κλπ), τα είδη αυτά υπάγονται στον κανονικό συντελεστή ΦΠΑ στην περίπτωση που παραδίδονται ως αγαθά στους πελάτες. Αντιθέτως, υπάγονται στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ όταν αποτελούν παροχή υπηρεσίας εστίασης, δηλαδή στην περίπτωση που σερβίρονται στο δωμάτιο στο πλαίσιο της υπηρεσίας εξυπηρέτησης δωματίου ή διατίθενται για επιτόπια κατανάλωση στους χώρους εστίασης του ξενοδοχείου, ανεξάρτητα από τον τρόπο εξυπηρέτησης των πελατών (λήψη παραγγελιών από σερβιτόρους ή self service).

8. Στην περίπτωση ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και δεδομένου ότι η υπηρεσία διαμονής εντός των επιχειρήσεων αυτών υπάγεται στον υπερμειωμένο συντελεστή (6,5%), όταν παρέχονται περισσότερες υπηρεσίες έναντι ενιαίας τιμής, υπό την προϋπόθεση ότι ο διαχωρισμός στους επί μέρους συντελεστές δεν είναι εφικτός, γίνεται δεκτό η διάκριση μεταξύ των διαφορετικών συντελεστών, να γίνεται ως εξής:

α. Διαμονή με πρωινό: 5% της ενιαίας τιμής υπάγεται στο μειωμένο συντελεστή (13%), ως αντιπαροχή που καταβάλλεται για το πρωινό.

β. Διαμονή με ημιδιατροφή: 15% της ενιαίας τιμής υπάγεται στο μειωμένο συντελεστή (13%), ως αντιπαροχή για το πρωινό και το γεύμα.

γ. Διαμονή με πλήρη διατροφή (full board): 25% της ενιαίας τιμής υπάγεται στο μειωμένο συντελεστή, ως αντιπαροχή για πρωινό και δύο γεύματα.

δ. Διαμονή με το σύστημα all inclusive (πλήρης διατροφή περιλαμβανομένης της κατανάλωσης ποτών και της παροχής λοιπών υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στην ενιαία τιμή, όπως τηλεφωνική εξυπηρέτηση, χρήση ομπρελών, δραστηριότητες διασκέδασης, απασχόλησης παιδιών (animation), αθλητικές υπηρεσίες κ.α.):

- 65% της ενιαίας τιμής υπάγεται στον υπερμειωμένο συντελεστή ΦΠΑ, ως αντιπαροχή που καταβάλλεται για τη διαμονή.

- 25% της ενιαίας τιμής υπάγεται στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ, ως αντιπαροχή που καταβάλλεται για τις υπηρεσίες εστίασης.

- 10% της ενιαίας τιμής υπάγεται στον κανονικό συντελεστή ΦΠΑ, ως αντιπαροχή που καταβάλλεται για τις καταναλώσεις αλκοολούχων ή μη ποτών και τις λοιπές παροχές του πακέτου.

Σημειώνεται ότι τα ποσοστά που αφορούν τις περιπτώσεις (α), (β) και (γ) ανωτέρω παραμένουν τα ίδια, όπως είχαν προσδιοριστεί με τις εγκυκλίους [ΠΟΛ.1182/26.8.2011](#) και [ΠΟΛ.1208/5.10.2011](#). Για την περίπτωση (δ) [all inclusive], υιοθετείται μικρή μείωση του ποσοστού που υπάγεται στο συντελεστή 6,5%, θεωρώντας λογική τη μείωση της τιμής της διαμονής στην περίπτωση κάλυψης περισσότερων υπηρεσιών και αγαθών με την ενιαία τιμή, προκειμένου το συνολικό πακέτο να είναι ανταγωνιστικό, ενώ διατηρείται το ίδιο ποσοστό που υπάγεται στο μειωμένο συντελεστή (13%) με αυτό που ισχύει για το full board, καθώς στην περίπτωση του all inclusive στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ υπάγονται και κάποιες πρόσθετες παροχές, όπως η κατανάλωση μη αλκοολούχων ποτών στους ειδικούς χώρους εστίασης, παγωτών, γρανιτών και γλυκών.

9. Σημειώνεται ότι με την υπαγωγή της εστίασης, κατά τα ανωτέρω, στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ αναμένεται μείωση των τελικών τιμών, της τάξεως του 8,1%, ώστε η μείωση του φόρου να μετακυλιστεί στους καταναλωτές. Η ανωτέρω μείωση των τελικών τιμών είναι προς όφελος των επιχειρήσεων, καθώς θα βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητά τους με αποτέλεσμα την αύξηση του κύκλου εργασιών τους.

10. Τέλος, αναφορικά με την προσαρμογή των ταμειακών μηχανών, ισχύουν οι διευκρινίσεις που έχουν δοθεί με την εγκύκλιο [ΠΟΛ.1003/3.1.2011](#).

Ο Γεν. Γραμματέας Δημ. Εσόδων
Χ. Θεοχάρης